

ПОЗДРШИЋ

РОЈ 2

БЕОГРАД, 12 СЕПТЕМБРА 1933

ЦЕНА 2 ДИ

Приспели су

- нови модели јесењих и зимских капута
- најновије тканине за јесење и зимске капуте

Свилене тканине за хаљине и поставу. Кожице. Израда капута, костима, хаљина и бунди по мери. Израда крагни и манжета од крзна. ● Велики избор модерних ручних торбица, чарапа, рукавица, комбинезона и другог рубља

Ђура Јаношевић

БЕОГРАД — Палата Академије Наука

МЕТЕОР⁶⁶
“**СТОВАРИШТЕ МАНУФАКТУРНЕ РОБЕ**
БЕОГРАД, КНЕЗ МИХАЈЛОВА 29, ТЕЛ. 22-423

Најбогатији избор за јесењу сезону

Штофова за костиме и мантлове у најмодернијим дезенима. Свила у свима квалитетима и бојама. Готових тренчкота и мантлова као и зимских капута за даме и господу по париским моделима. Израђујемо и по мери. Правих енглеских штофова за мушки одела и иберцигер у најмодернијим дезенима. Ваша мушки готовог и по мери. Велики избор завеса, тапика, гарнитура, прекривача итд. као и платна у свим квалитетима.

Преглед
слободан

Куповина
необавезна

ПОЗОРИШЋЕ

НЕДЕЉНИ ИЛУСТРОВАНИ ПОЗОРИШНИ ЧАСОПИС
ИЗДАВАЧ: ГРАФ. УМЕТНИЧКИ ЗАВОД ПЛАНЕТА
УРЕДНИШТВО: БЕОГРАД, УСКОЧКА 8, ТЕЛ. 20-714

2

12 септ. 1933

ИСТОРИЈСКИ РАЗВИТАК ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ДРАМЕ

НАПИСАО
РАДОСЛАВ ВЕСНИЋ

До почетка Балканског рата наша драмска књижевност развијала се на нише разних страна, расгурена и државним границама разједињена, па ипак у шуном смислу национална. Београд уз кога је ишао упоредо Нови Сад и под чији је утицај пало Касније и Сарајево, имају своје позориште коме је ударно темеље још Кнез Александар Карађорђевић а довршио га Кнез Михајло Обреновић уз сарадњу патријота тога времена. У том позоришту, као и у Српском народном позоришту у Новом Саду основаном иницијативом слободоумних и национално свесних војвођанских Срба, развијала се прво класична а затим романтична драма. Ова последња која је имала као најбоље представнике Ђуру Јакшића и Лазу Костића, са читавом плејадом њихових савременика и млађих следбеника чак до Милутине Бојића, однаправа је највећу и најлепшу улогу у стварању наше изворне драме, и нашег предратног позоришта, чија је прошлост светла и велика. Ова романтична драма имала је и читав романтичарски глумачки појас славних и даровитих уметника од Таше Јовановића па све до Добрице Милутиновића, и тај по-

јас изнео је на својим плећима, достојанствено и снажно, романтичарску драму и дигао наше предратно позориште на завидну висину. Таман се реалистичка драма почела развијати, давши неколико лепих имена и нада како међу писцима тако и међу драмским уметницима, дошао је свески рат да прекине скоро за читаву деценију деловање Београдске средине на позоришној уметности.

На другој страни развијала се загребачка, хrvatska драма, са својим Народним казалиштем, које игра важну улогу у одржавању националне свести кроз читаве деценије: драмски писци од Петра Прерадовића, Јанка Јурковића, преко Илије Округића, Сремца и Јосифа Фрајденрајха (који су са београдском драмом и позориштем били у најпринцијој вези), Марјана Деренчића и Стјепана Милетића до Милана Огризовића, обележили су такођер једну стваралачку епоху важну у историји наше позоришта. Од славног Фијана до даровитог Штефанца и ова је глумачка романтичарско реалистичка епоха имала сјајне иссиоце у многим талентованим и великим драмским уметницима без којих се не

може замислiti наша домаћа драма и домаћа позорница. Као што је Загреб у почетку слао у помоћ Београду Мандровића и Фијана, под чијим су се утицајем развили многи београдски уметници. Београд је тада и касније слао Загребу своје драмске уметнике који су годинама живели и остали до краја живота на загребачкој позорници.

Изгледа да је ова фаланга великих драмских уметника највише и радила на узајамном приближавању и сарадњи Загреба и Београда на пољу наше драмске уметности и то у времену кад су ова два југословенска града били раздељени државним границама Србије и Аустрије:

На трећој страни, истина мало касније, јавила се у Јубљани изворна драма и домаћа позорница, пошто је немачки културал уплив био дуг и јак:

Па ипак и Јубљана је, у пркос свих тешкоћа, створила своје позориште и неколико драмских дела, шаљући на загребачку и београдску позорницу неколико великих уметника. Споменимо Борштика и Вера Нигринову, без које се не може замислiti београдско предратно позориште, и друге мање и веће.

На разним странама и под разним утицајима развијала се до рата на-

ша југословенска драма. И кад се данас тако издалека гледа њен развој мора се признати да су наши предходници, поред свих тешких и изузетних прилика имали много смисла и љубави према домаћој драми и домаћем позоришту. Тај рад је био такав, да ми са националне стране можемо бити потпуно задовољни, као што можемо рећи да са књижевног и уметничког гледишта то доба стоји на завидној висини. Уложене су многе жртве да се да добар основ на коме треба продужити дело стварања југословенске драме и њеног позоришта.

После светског рата, образовањем наше нове заједничке државе, отварају се шире видици за југословенско драмско деловање. У погледу узајамног приближавања и стварања једногеног фронта радили су у почетку свог новог доба и Београд и Загreb свесрдно. Узајамна гостовања са делима домаће драме имала су велики и историски смисао. Али, од неког времена, вероватно због тешке опште кризе и због брига се кундарног значаја које су избиле у данашњици наших позоришта на први план, ова сарадња је слаба, испрекидана и све ређа.

Међутим без снажне и непрекидне узајамне сарадње наших домаћих позоришта путем појединачних а

јер су Држић и његови савременици, високо образовани људи, имали учитеље из прве руке, на извору грчке, римске и талијанске драмске књижевности, таква једна драмска књижевност са старом традицијом, мора створити велику савремену драму. Ако је Гайдулић са својом пасторалом „Дубравком“ дао нашу оригиналну пасторалу пуну комичних, сатиричних и моралних тенденција, а Лучић у „Робу“ наслубио ње националног комада; кад код највећег драмске књижевности пре појаве славног Молијера, Расина и Корнеја, онда ми верујемо данас у наше генија још више, јер смо удржани у једној заједничкој младој и свежој народној целини.

(Свршиће се)

Радослав, М. Веснјић

нарочито скупних гостовања не може бити стварања наше расне југословенске драме.

Повремено давање хрватских писаца у Београду и српских у Загребу од великог је и судбоносног значаја по развој наше заједничке драме. Али се у том правцу не ради систематски и са унапред спремљеним планом. Ради се на дохват, случајно, без особите љубави и разумевања.

Још горе стојимо у том погледу са слозеначком драмом коју Београд врло мало познаје и то по једном гостовању љубљанског позоришта.

Једна књижевност која је имала још половином шеснаестог века у старом Дубровнику своју ренесансну барокну драму, своје пастирале, комедије, трагедије, мелодрамске игре и народне комаде, која је већ тада имала једног Марина Држића, чија је комедија достојна сваке пажње,

КОШУЉЕ
ЗА
ОТМЕНОГ
ГОСПОДИНА

Код
Лентиљића
КНЕЗ МИХАИЛОВА 22

НОВО ОТВОРЕНА
ЦВЕЋАРСКА РАДЊА

ЕРНЕСТА КУДЕЛКЕ

БЕОГРАД, КРАЉА
МИЛАНА УЛИЦА 5

Има увек на стоваришту у великом избору природног и вештачког цвећа као букете, корпе, жардињера и свадбених букета. Цвеће у саксијама, Природни и вештачки венци

„СОРОЧИНСКИ САЈАМ“

РЕДИТЕЉ ТУМАЧИ
ДЕЛО МУСОРГСКОГ

Најегзотичније таласање дивне малоруске фолклорске примитиве нико није, у основном композиционском плану, дао чистијим средствима, сочнијим бојама и јаснијом једноставношћу но што је то учинио Мусорски у нацрту „Сорочинског Сајма“. Осетивши сву драж народне примитиве и чудне тонске односе у малоруској мелодијској линији велики мајstor одушевљено је бацио, у стваралачком заносу, масу генијалних фрагмената за једну необично свету и ведру оперу на потну хартију. Интенситет којим су му навирале основне композицијске идеје при стварању „Сорочинског Вашара“ био је толико буран, да није дозволио мајстору задржавање на систематском конструисању сценског облика дела, него само темпераментно формирање снажних звучних тонова, основица великог дела. По необјашњивим законима стваралачке психологије великих талената, Мусорски, чим је свршио сјајну фрагментарну слику дела, није више показивао интереса за рационалну сценску конструкцију, оставши псао инструментовања за позија времена. Смрт је омела те планове: „Сорочински Сајам“ остао је, као Роденов „Балзак“, једно савршено уметничко дело, али сценско-технички недовршено.

Па ипак, у материјалу који је оставил Мусорски, били су сви елементи и све индикације за позијег довршитеља овог дела. У том материјалу нису се само криле чудне боје оркестра него и сви многоbrojni драмско-технички музички ефекти,

Josip Kulunčić

који су толико детаљном пажњом истакнути у музичарском саживљавању са текстом с једне стране и са радњом на сцени с друге стране. И зато је дело довршитеља и инструментатора Николаја Черепњина у првом реду изведено у великом респекту пред сваком потом мајстором Мусорског. Оркестрирати дело, а оставити му примитивну драж и чисте боје — то је био први део успеха Черепњиновог. Други, можда још важнији део тог успеха био је у вештини, да се у оркестру исправно интерпретирају све тонске илустрације радње које је Мусорски сконструисао снагом ретко профињеног музичког драматичара. Са мало средстава, али са дубоким ефектима, Мусорски је фиксирао, музички, сваки јачи момент радње, гледод се он тонално може изразити; Череп-

њин је савесно улазио у тумачење тих момената бојама оркестра, говором инструмената. Тумачећи исправно драму „Сорочинског Сајма“ Черепњин је морао да се служи средствима унугарњег редитеља: да осети, каква је радња везана уз известни драмско-музички израз у Мусорском нацрту који, у већини случајева, није садржавао детаљних експликација. Осетивши тако Мусорског као „музичара драматских енџанса“, Черепњин је успео да нађе изврсне тоне за целокупну конструкцију музичке драме и за специфичне драмске боје оркестарског дела.

За редитеља је зато „Сорочински Сајам“ врло интересантан проблем, што он има да настави дело Черепњинове. Не само да редитељ мора са истом пажњом да се баци на студију значења свих акцијских ефеката музике, него се редитељ, у овом нарочитом случају мора трудити да допринесе јасноћи и целовитости радње једног дела које, ни у овој дефинитивној форми, нема јединствену акцијску линију. Рецпект Черепњинов пред музичким материјалом Мусорског није дозволио оркестратору да унесе нове елементе радње у либретску скицу мајстора. И зато, коликогод је музички део оркестарским тумачењем добио дефинитивну форму, либрето је остао, у неку руку, фрагментаран.

Тој фрагментарности треба да да потпунији израз редитељ. На приме-

ру из саме опере најбоље ће се видети, како ту мора редитељ да поступи.

Најпре кратак садржај „Сорочинског Сајма“:

На велики годишњи сајам у Сорочинце пошао је и малоруски сељак Черевик са женом Хиврјом и ћерком Парасјом. Ту сртну младића Грицка који се одмах загледа у Парасју и, кратким путем, запроси је у њеног оца. Черевик пристаје, али мати Хиврја ни да чује: тај се младић на њу бацио блатом, кад су долазили колима на вашар, и сву је умусао. Черевик је добар човек, али под папучом жене: шта му преостаје него да се повинује жениној вољи и да се напије са својим кумом од жалости.

На том се вашару појавио и неки стари циганин који на страх сељачима прича, како се у овом крају појављује ѡаво у црвеном јелеку и смета сваки сретан посао. Он обећа тужном Грицку да ће му помоћи да добије Парасју за жену.

Грицко и Парасја, у светlosti пуног месеца који обасјава уснули сајам, заклињу се на крају Ј. чина, дивном примитивношћу израза на вечну верност. Сутрадан, пред вече, Хиврја, у својој кући, буди Черевик који цео дан спава у мамуруљку. Скувала је вечеру за свога драгог, једног дебељушкастог богослова, па, све псује мужа и гони га из куће да спава под колима чувајући

Лјубо Матачић, диригује у Загребу у среду 13 о. м. на премијери опере „Федору“ од Бордана.

шеницу и кобилу, како би она отала сама са својим богословом. Чим муж оде она се спреми да дочека драгана. И кад овај напије, покуша да уђе кроз прозор, тресне у коприве и сав офурен и престрашен улази на врата. Понче је велик лурман, то Хиврија добро зна, и зато га двори најфинијим ћакоњама. Али, таман да почну љубавне слати, чују се споља гласови. У паничном страху Хиврија стрпа свог љубавника на потстрешницу изнад пећи где се јадни богослов увуче у старе женске сукње да се што боље скрије. Али и Черевик који бучно упада у собу са кумом и пријатељима сав је у паничном страху. Чуо је да се у његовој кући појавио вампир са црвеним јелеком. У страху прегледавају сваки кутак сопственок, да их Хиврија, да им одврати

позорност од попчетова скровишта, не утеши буклијом вина. Кад се понапију, гости се и окураже, па чак и изазивају ѡавла у „алевом јелеку“. Али у том часу почине ужас. Са свих страна чују се сабласни гласови, блесну чудне светlostи и, у часу кулминације ужаса, кроз окно провали сам симбол ѡаволски: Свињска љушка. Бадава су они терали, по старом обичају, ѡавола метлом, он се ето најзад сручио у Черевикову кућу: сурвао се сав црвен са стропа преко пећи на тле!! Паника. Окупило се у кући све село. Ни Черевик ни кум не усуђују се да се приближе ѡаволу. У том часу појави се стари циганин и енергично открије ѡавола. И гле: под црвеном сукњом угледа село јадно: попчета и сазна за љубавне подвиге Хивријине. Черевик је поражен. Онда се разбесни. Јут је као рис, али је напашао и себи задовољштину: постао је енергичан човек који ће, грешној жени за инат, дати своју кнеп Грицку. Сви се враћају на сајам где се очијски благослов младог паре свршава са живим „хопаком“, чуком малоруском игром.

У том сижеју остаје, у првом реду, необјашњиво од каквог је значења мотив „црвеног јелека“ ѡаволског у фабули, затим која је функција помало мистичне фигуре стариог циганина и на крају како треба разумети појаву „вампира“ у Черевикову кући.

Редитељ је морао реконструисати фабуду овако:

Познато је да цигани по селима знају да инсенирају „вампирске“ походе на сеоске домове, како би, у општој паници, могли за себе да извuku неку корист: било да се понуде да ће за награду сами отерати „вампира“ било опет да, у гужви,

дешто и украду. Тако и на „Сорочински Сајам“ долази циганин који хоће да утера народу страх у њести причајући причу о „алевом јелеку“, који је једногут ѡаво, избачен из пакла на земљу, морао да прода једном Јевреју с тим да ће шо јелек опет доћи после годину дана; али Јевреј ко Јевреј: продаде јелек другоме, овај трећем и тако ѡаво још увек јури по земљи тражећи јелек без кога се не може вратити у пакао. Ова Циганова прича оставља, у почетку, слаб утисак код света. Видећи, међутим, невољу заљубљеног Грицка, а у жељи да што јефтиње купи Грицкове волове, Циганин се понуди да ће „свршити ствар“ за Грицка. Грицко признаје. Циганин је по том зацело позвао свој род да пођу до Черепњинова села, да му „повампире“ кућу, да утерају страх у кости тврдославу љиври и да је присиле да да благослов Парасји и Грицку како би тиме отерали „вампира“. Таман се они наместише са сзојим „вампирским“ реквизитима (свињска љушка, чудни гласови, каменице, светлосни ефекти), кад примете једног неочекиваног „вампира“ како улази кроз прозор: заљубљеног богослова! Проматрали су споља цео љубавни призор кроз прозор па у најкритичнијем моменту, кад већ хтедоше да ухвате Хиврију у прељуби зачују гласове и трку једне групе људи. Черевик, који зацело није отишао да спава под кола него завратио у сеоску крчму да настави пијанку са кумом и суседима позвао је цело друштво к себи кући. Кад су стигли до куће приметили су неке утваре, како се мотају око куће. Све под

L.T. PIVER
PARIS / PARFUMEUR

Poudre
Rêve d'or

Parfum
Rêve d'or

Lotion
Rêve d'or

66000
19 N
1939

Je trouve excellent et durable
"Rêve d'or" de la maison
Piver Paris Adolphe

импресијом приче о „алевом јелеку”, а не приметивши да су то цигани, сељаци помисле да је то сам ѡаво и у страху упадну у кућу. За то време већ се попче сакрило. Тек сад почну цигани са својим „вампирским марифетлуцима” који сатерaju страх у кости Черевику, куму и гостима. И заљубљеног богослова ухвати страх и он се одједном сруши са потстрешашце. У оштој паници долази Циганин. Само је он упућен у целу ствар и зна ко се криje под првеном сукњом: дебело попче! Грицко се захваљује циганцу на њештој „инсценацији” и даје му волове.

Оваково редитељево тумачење рад-

ње објашњава целу фабулу и оно ће зацело допринети томе да „Сорочински Сајам” буде популарно репертоарско дело. Наравно да режија мора ово своје допуњавање и тумачење радње приказати и на сцени. Зато поред радње, одређене либретским текстом, тече упоредо и једна нова многодрамска радња којом редитељ приказује део апарат „вампирске инсценације”. Разуме се, да су и сви музички моменти акције доведени у склад са оваквим редитељевим тумачењем фабуле што чини, кад је у питању снажан драмско-музички материјал Мусоргског, један врло интересантан проблем за режију.

Josip Kulunčić

... Раша Плаовић дипломирао на Филозофском факултету, и да има само још два испита па да заврши и Технички факултет.

... Нина Кирсанова, шеф балета Београдског народног позоришта, била пре кратког времена у Паризу и Лондону ради студирања нових балетских инсценација.

... Борис Попов, прошлогодишњи стални гост наше опере, ангажован ове сезоне у Миланској Скали.

... славни пољски тенор Јан Киецјура, који се толико прославио на тон филму, а нарочито са последњим филмом „Песма за тебе”, певао пре кратког времена у Прагу. Концерт је одржан у огромној сали „Лупчерија” у присуству 4.500 слушалаца. Цене меотима кретале су се од 240 до 50 динара.

... Макс Рајхарт, познати немачки редитељ, почасни доктор Оксфордског универзитета.

... Велика опера у Паризу сазидана 1857 године. Прва претстава је дата 5. јануара у присуству претседника републике маршала Мак Махона и шпанске краљице Изабеле.

... у Њујорку отворен биоскоп, чија је изградња коштала ни мање ни више него два милиона долара!

... руски писац Реников, аутор комада „Галиполе”, написао све своје ствари на фуруни! Наравно, само оне књижевне радове које је писао у изгнанству.

... известна Марија Дишлеси инспирисала Александра Диму Сина да напише свој чувени роман „Госпођа с камелијама”. Доцније је шекл Антон Беро прерадио роман за позорницу, и показао комад аутору. Дима је нашао да је комад врло рђаво написан. „Госпођа с камелијама” је ипак приказана на позорници али у обради самог писца.

При снабдевању штофом

Сви државни и банкарски чиновници, пензионери, официри свештеници и остали — на основу платних књижица и легитимација — користе најповољније кредитне олакшице тамо где се продају првокласни новитети по ценама као за готово

Велико Стовариште енглеских штофова и прибора
Поповић, Лазаревић и Комп.

Београд

Кнез Михајлова 39

БИТИ ЛЕПА НИЈЕ ВИШЕ ТАЈНА

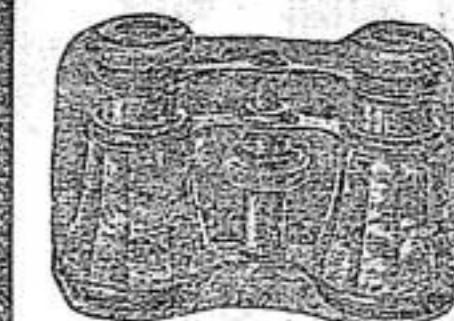

и ваше ће лице бити стално бело, жељно, чисто и привлачно, употребом „MARQUISE“ KREMA справљеним са чистом есенцијом од краставаца и гарантованим без живе. Цена тегли дин. 12.- за дневну и вечерњу употребу - Депо: Парфимерија „Marquise“ Краља Милана 41. Београд.

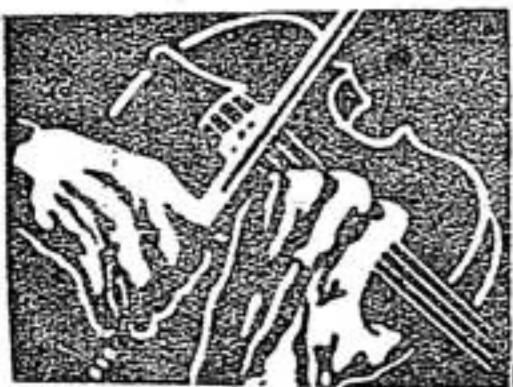

С. ШАЈНЕСОНОВ

Краљев. Дворски оптичар
Београд, Теразије број 26
Телефон бр ој 22-3-44

Једина спец. оптичарска
радња. Велики избор наочара,
цивикера и лорњона, двогледа позоришних

Музички инструменти
ЧУВЕНИХ МАЈСТОРА
и квант чисте жице
„Hakkert“

КАЖЛЕР

БЕОГРАД, Краља Мила.
на улица број 28.

CORSETIERE : Mideri,
pojasevi, prsluci **KOEN**

дипломиран на академији DA YDOU U PARIZU
и награђен медаљом. KOENOV mider za ovu
sezonu sa svojim individualnim krojem daje
najmoderniju liniju tela. Izvolite nas posetiti.

Beograd, Pašićeva 2, Telefon: 24-5-76
Filijala: Skoplje, Kralja Petra ulica 32

Детаљна продаја по АНГРО цени

ча апе женских свилених у сјају и
„Мат“. Веша женског свиленог од
Шармеса, као и остале галантериске
артикли за наступајућу сезону.

БРАЋА НАЈМАН
краља Петра улица бр. 26

Цемпере, пуловере и хаљине

за одрасле и децу, у најлепшем избору
СА ОР

Фабричне
цене

Књег. Јубица ул. 15а Макенз. ул. 20

Moalysin

Цена флаши 15.-, 35.-, 55.- дин.

биолошки тоникум за косу,
па бази холестерина и лици-
тина, спречава опадање косе,
одстрањује перут, коса поно-
во расте. Добија се у свима
апотекама, дрогеријама и пар-
фимеријама.

Gospođo'

- Moji specijalni krojevi i prvakasni francuski materijal zadovoljice potpuno sve Vaše želje
- SPECIJALNI ATELJE MIDERI I PRSLUKA

GRAZIOSA
KNEGINJE ЈУБИЦЕ 8, TELEFON BROJ 28-2-28

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У БЕОГРАДУ

Вечерња претстава

Код Споменика

СВЕЧАНА ПРЕТСТАВА

у част конгреса железничара

У уторак 12 септембра 1933 године
(21 пут).

Коштана

Опера у пет слика од П. Коњовића. Текст по драмској
причи Боре Станковића и народној поезији.

Диригент г. Брезовшек. Редитељ г. Кулуничћ.

ЛИЦА:

Хаци-Тома, богат трговац и по- седник — — — — —	г. Јовановић
Ката, његова жена — — — — —	г-ђа Пинтеровић
Стојан) њихова деца — — — — —	г. Томић
Стана)	г-ђа Стјић
Арса, Претседник Општине — — — — —	г. Петровић
Васка, кћи Арсина — — — — —	г-џа Горска
Митке, брат Арсин — — — — —	г. Пихлер
Коштана, циганска певачица — — — — —	г-џа Кезер
Салче, мати Коштанина)	г-ђа Бугариновић
Гркљан, отац Коштанин)	г. Јанковић
Марко, воденичар Томин — — — — —	г. Митровић
Магда, његова жена — — — — —	г-ђа Страхова
Софка) другарице Станине	г-ђа Николић
Коца)	г-џа Хитрина
Полицаја — — — — —	г. Туцаковић
Алил, певач циганин — — — — —	г. Николић
Пандур — — — — —	г. Барањиков

СЛОВЧИЈА

Пресељава кућевне ствари
Транспортује и царини робу

Ускочка 2 • Кнез Михајлова 41 • Телефон 20-8-13

Рудњак - Писалице
стручне за удаваче

Гра Садлер
Кнез Михајлова 15

Петар Петровић и Беловић

Мушки ше-
шири кошу-
ље, крагнови
кравате, ру-
кавице, чара-
пе, ципеле

Parfum 5 Fleurs de Forvil

Диван, јевтин и дуготрајан Мирис и
одличан Пудер. Првокласну нешкод-
љиву козметику Доктора Шарли-а,
чуvene препарate за лице, косу и
нокте ЛЕСКАНДИЈЕ, признate апа-
рате за бријање ВАРДОНИЈА и ДУ-
РАМ-ДУПЛЕКС препоручује Парфи-
мерија ЛЕДИ - Кнегиње Јубица 15

Мила Границ-Јовановић

МОДЕ САЛОН • ДОБРАЧИНА УЛИЦА БРОЈ 6

препоручује своју фину и преци-
зну израду француских хаљина
и енглеских костима и мантрова

ЕПИХЕ И ЗАВЕСЕ

Брокате, плишеве и остало за намештај

Највећи избор препоручују

МАРКО ВУЛЕТИЋ, ГАВРИЛОВИЋ И КОМП.

КНЕЗ МИХАЈЛОВА 20 - БЕОГРАД

РАЈНХАРТ И ГЛУМЦИ

ШЕСДЕСЕТОГОДИШЊИЦА ВЕЛИКОГ ПОЗОРИШНОГ РЕДИТЕЉА

Цигански кмет — г. Шумски
 Курта, циганин — г. Милутиновић
 Зада, циганка — г-да Манојловић
 Салепција — г. Боглић

Збор и балет: Цигани (певачи, свирачи, чочеци) грађани,
 гости. — Догађа се у Врању.

I слика: У кући Хаци-Томе. — II слика: У воденици
 „Собина“. — III слика: У кући Хаци-Томе. — IV слика:
 У кући Миткиној. — V слика: Оркестарски прелудиј:
 „Кестенова гора“. — Циганска махала у Врању.

Балет спремила г-ђа Фроман. Соло у балету г-ђа Васи-
 љева, г. Жуковски и цео балетски ансамбл.

Декор и костими г. Беложански.

Технички радови инж. г. В. Јовановића, техничког шефа

поводом доносимо доње редове о
 Рајнхарту као редитељу.

Можда би за њега довољно било
 рећи, да би најлепши дар, који би
 Макс Рајнхарт поклонио, приликом
 рођендана, шесдесетогодишњаку Ма-
 ксу Рајнхарту, била једна проба, не-
 ког омиљеног дела, за које се он
 загрејао, са глумцима које је он и-
 забрао по своме укусу. Једна проба,
 те једна претстава. Смисао, чароли-
 ја и тајна позоришта леже и лежа-
 ле су за Рајнхарта увек и једино у
 раду на пробама, у стварању умет-
 ничког дела, у његовом стварању,
 састављању, растурању, мењању и
 утврђивању. Радионице, печиште и
 неуређене, и позорница са мрачним
 гледалиштем, су омиљена средина
 Макса Рајнхарта.

За Макса Рајнхарта, проба је све.
 Ту треба да нестану све оне препре-
 ке и невидљиви омоти, и ту треба
 да дође до сливања, до стапања,
 нежног као дах, између оног што је
 написано и личности која то треба
 да претстави. И томе раду, раду око
 израђивања једне глумачке улоге,
 Рајнхарт се сав посвећује. Рајнхарт
 је редитељ који поседује лакоћу за-
 пажања за битности индивидуалне
 уметничке личности; он има слух,
 који га никада не вара, за све оно
 што је право и што је лажно; он,
 најзад, располаже необичним даром
 да срж глумачке индивидуалности
 ослободи, што је више могуће, од
 свега онога што је конвенционално,
 од сваке театралности и да само њу,
 ту срж, изнесе на светлост рампе.
 Тиме си помаже индивидуалности,
 која је сада упрощена, да дође до
 онаквих ефеката који су још од са-
 мог почетка дремали у њој али су

Макс Рајнхарт и Герхарт Хаунтман
 за време једне пробе

Много, и сувише много је до са-
 да већ писано о њему. Не прође ни
 један дан а да каква вест, која го-
 вори о њему, не буде забележена у
 штампи. Међутим, овај човек, чији
 је рад такав да га прати целокупна
 јавност, бежи од новинара, крије се
 од спољњег света и не даје никакве
 изјаве о својим плановима и наме-
 рама. Отуда и јесу, скоро увек, све
 ове вести које се односе на његов
 рад, минијења и планова, сасвим
 произвољне и неистините. На тај
 начин јавност, већ годинама, доби-
 ја изопачену и нагрђену слику Мак-
 са Рајнхарта која га чини рекламе-
 ром и позером, док је он сушта су-
 противност.

Деветог овог месеца напунио је
 Рајнхарт шесдесет година. Ми тим

лежали неискоришћени. На тај начин добија и глумац више смелости, он изненада осећа да је постигао ефекте за које раније није веровао да је у стању да их постигне.

Занимљиво је посматрати како се постепено, под вештом и нада све обазривом руком редитеља Макса Рајхарта, често и уз снажан отпор, дреше унутрашњи чворови; како се прешреке, на поглед једном већ уклоне, иновово појављују и како спречавају прилаз ка слободном стварању. Али овај редитељ, овај детектив душа, располаже неисприном резервом стриљења. Стално и увек почиње изнова. Његово „још једанпут“ зрло често копирају други редитељи али га (у намерама и разлозима) нико још није стигао. И не попушта до краја! За све то вре-

ме даје он глумцу, помоћу каквог знака очима или гестом, потребну инјекцију храбрости или му понавља реченицу око које је запело, укратко, он попушта узде тек онда када доведе глумца онамо где је он, редитељ то желео. А тек када је пала последња реч последњег чина приликом премијере, он пушта узде сасвим. Ова борба коју редитељ води са глумцем против недисциплинованог комедијаша који се налази у њему, јесте, за обе стране, оно што је битно, оно око чега се све окреће, у позизу коме су се они, у целини посветили. Ту лежи плод овог окршаја, вођеног често са правом јеткошћу. Никада се глумци не осећају срећнијим до када осете да су доспели онамо када је Рајхарт желео да их одведе. Из

отпора сваке врсте, настају ретки тренутци, испуњени најчистијом срећом стварања у којима пада и испочезава све што мирише на „позориште“ и у којима је све доведено до цветања које носи жиг њихове, сада моћне, индивидуалности. Оно што је изгледало мучење и немогуће, постало је, одједном, нешто најприродније на свету; глумац не може да схвати како то да он сам није дошао до ових ствари које се саме по себи разумеју. Све сама Колумбова јаја види он испред себе, али сада види да је пут ка једноставности и ка сопственом „ја“, најтежи и највратоломнији.

Неисприн је Рајхарт у изнадајењу нових помоћи и подржака које олакшавају глумцу пут ка себи самоме. Као што ни себе не штеди, тако исто и од глумца захтева, без никаквог обзира, све што овај може

да пздрији: „Код Рајхарта нема „маркирања“; на проби захтева све што живи у грудима глумца са којим ради.“

Све оно што човек може да да, зависи од овог изграђивања и поновног грађења; при томе опет Рајхарт има неумољиво уво за сваки погрешни тон и неправи састојак који би некако могао да се провуче.

Излажући се чак и опасности да се сруши све оно што је већ утврђено, искорењује он до краја све те погрешне тонове и наставља борбу, све до премијере, да би ослободио глумца од свег оног што није његово. Захваљујући његовој неуморној и генијалној помоћи, не претстављају они тада више позоришне фигуре већ изгледају као „сами од себе“ издигнути до степена најбољих приказивача људи.

ШТА НАМ НОСИ НОВА КОНЦЕРТНА СЕЗОНА?

Разговор са директором Југо-концерта, Јевгенијем Жуковом о будућим плановима

Позоришна сезона је већ увек отпочела, почетком идућег месеца дочеће и концертна. Нова сезона обећава велику живост и разноликост. Обратили смо се директору Југо-концерта г. Жукову и он нам је љубазно дао следећа обавештења:

— Ове године обратили смо, на првом месту, велику пажњу домаћим репродуктивним уметницима. Тако ће бити велики број концерата домаћих оркестарских ансамбла: Београдске филхармоније, Оркестра краљеве гарде и Симфонијског оркестра „Станковић“.

Први концерт Београдске филхармоније биће 17. октобра. Дириговаће

Митропулос, директор Атичке филхармоније и одлични пианиста. Нарочито је интересантно извођење клавирског концерта Сергија Прокофјева, који ће свирати Митропулос, а стварено и дириговати оркестром, што ће бити човица за Београд.

Други концерт је посвећен польској музici, а приредиће се у оквиру пољског држavnог празника. Као диригент наступа Грегори Фителберг, директор и диригент Варшавске филхармоније и Карол Шимановски, композитор и пианист.

Од познатих композитора долазе Сергиј Прокофјев, познати руски

Тражите свуда само ТУ-ТОКС ТУ-ТОКС ТУ-ТОКС

Евгеније Жуков

композитор и Даријус Мило одлични француски претставник. Обојица ће дириговати искључиво своје композиције.

Од чуvenих диригената долазе Вацлав Талих, диригент Прашке филхармоније и Алберт Волф, директор париског оркестра Ламуре.

Сем ових концерата Београдска филхармонија даје и више концерата са својим сталним диригентом

Стеваном Христићем. На овим концертима наступиће као солисте: Карло Зеки, Николај Орлов, пианисте, Амфитеатров, челиста и Хозе Манен, виолиниста.

Ове године навршава се 10 година од оснивања Београдске филхармоније, што ће бити обележено једним величким концертом, чији програм и датум још није утврђен.

Велики симфонијски оркестар Краљеве гарде са својим диригентом Драгутином Покорашом, вишем капелјицом приређује читав избор концерата. На овим концертима наступиће као солисти наши домаћи и инострани уметници. Тако ћемо имати један концерт са виолинистом Драгутином Сенешом, и два концерта са иностраним уметницама Алфани Телини, примадоном Миланске Скале и Аном Маријом Гульелмети, чланицом опере Комик.

Симфонијски оркестар музичког друштва „Станковић“ приредиће ове сезоне читав избор популарних симфонијских концерата, на којима ће се појавити као диригенти и солисти само домаћи уметници. Програм ових концерата још није дефинитивно утврђен.

Од солистичких концерата на првом месту треба истаки четири со-

Завод за хем.чишћење и бојење одела

Кнезев Споменик, број 5 (Палата Риунионе)

Прима фину тоалету за даме и господу на чишћење и бојење и на највеће задовољство својих муштерија доводи у ред. Тешке, завесе, рукавице, салонски намештај итд.

НИКОЛА ДИНИЋ

листичка мајстор концерта у абордману. То су концерти пианиста: Алфреда Кортоа и Карла Зекиа, виолинисте Георга Куленкампа и челисте Фајермана. За ове концерте уводи се позина: абордман, који даје право на попуст од 10% од нормалних цена и осигурана стална места.

Сем ових уметника осигуран је долазак следећих пианиста: Ушинског, победника из утакмицама за најбољег интерпретатора Шопена, Југара, слепот пианисте који је на истом конкурсу поделио прву награду са Ушинским, Кона победника на међународном клавирском конкурсу у Бечу. Фишерове победнице Листовот конкурса у Пешти и Александру Орлова, сина познатог руског композитора Николаја Орлова. Од виолиниста долазе: Џак Тибо и Барера, а од челиста сем Фајермана још и Маинарди.

Затребачка плесна камерна група гостоваће ове године први пут у Београду. Сем тога долази поизнати балет мајстор Борис Књазев и славна играчица Аланова.

Добро позната Дела Литвињскаја долази ове године поново у Београд.

Сви ови наведени концерти су осигураны, али је међутим сигурно да ће велики број уметника доћи у Београд приликом турнеја по другим балканским земљама. Ти концерти ће се утврђивати доцније, од прилике до прилике.

На крају да напоменемо да ове године Повлашћена концертна агенција удружења глумаца, због тешке економске кризе није смела ни хтети да доводи оне уметнике који су тражили огромне суме новаца за своја гостовања. Јер ти би концерти захтевали огромно подизање цена места, што данас свакако није препоручљиво. Тако су преговори са

Јаном Кнепуром морали бити прекинути, јер је он тражио за један концерт 2.500 долара!

Ко боље диригује?

У салцбуршком „Кафе Базар“ седе заједно: Стеван Цвајт, књижевник, Јергер, оперски певач и Керн скријничар. Тема разговора: диригенти. Дојоша на ред један аустријски и један диригент нове Немачке. Ко диригује боље од ове двојице? Дискусију закључује Цвајт:

— Ствар је јасна, — каже, једном је партитура у глави, другом је гла-ва у партитури.

НОВИ ЉУБИЧИЦА КРЕМ СА ХОРМОНИМА

Одликован највишом наградом и злат-ном медаљом на Лондонској изложби.

„Законом заштићен по бр. 7416“.

Дејствио хормона који су главни састав Новог „Љубичица Крема са Хормонима“ огромно је. Све што је пропало, све што је омилјавало, све што је изгубило свој сјај и еластичност, хормон поново освежавају, лице добија свеж младалачки изглед. Само употребом „Новог Љубичица Крема са Хормонима“ сачувавајете своје лице. Свака доза затворена је нарочитом плок-бом.

Израђује апотека
РАД. К. СТОЈИЋА

Београд — Сарајевска 84.

Како су провели лето

После напорног рада наши глумци су и ове године два месеца провели у заслуженом одмору. Већина их је отишла изван Београда, на море, по бањама, селима; тамо где су могли на миру и несметано да проведу своје слободно време...

Пред почетак сезоне сви су се скучили поново и сада марљиво раде за нову сезону. У разговору с њима добили smo ове одговоре на питање, како су провели одмор?

Владета Поповић:

— Био сам у Врњачима. Знате, патим од stomaka.

Владета Драгутиновић:

— Сјајно, као никада до сада. Није ово одговор новинару, већ цела целцата истина.

Драгутиновић је лето провео у Београду, на мору и једном оближ-

Слике претстављају, одозго на испод: Блајенку Катанићу, на броду „Александар”; Сташу Белојанском и Станоја Јанковићу са госпођама у Београду на Сави; Рики Леби и Наташу Бошковић, на једрилици „Ноледо”; Владету Драгутиновићу на моторном чамцу. Горе десно: једна група београдских и загребачких глумаца у Новом Винодолу

њем месту крај престонице. Свуда је изазивао сензацију новим спортом „аква-план”, који са великим успехом упражњава.

Љубинка Бобић је најзад постигла свој циљ. Добила је тен „Клеопатре”. Сунце јој опржило кожу и обојило јој пут бојом мелеза. Види се да је била на мору. На питање одговара фрагментасто:

— На Јадрану је било лепо, адијачих утисака нема . . .

Бахрија Нури-Хаџић

проводела је лето у Аустрији. Њој се много долао туристички спорт. По цео дан се верала по планинама и носи са летовања пуно лепих ути-сака. Штета је, да нема ни једне фотографије.

Остали наши уметници такође су лепо провели одмор. Сад свежи и одморни спремају нова изненађења својој публици.

ШАСЕ СПРЕМА

У ДРАМИ:

. . . „Пустолов пред вратима” комад од нашег познатог књижевника Милана Беговића, чија је комедија „Американска јахта у сплитској луци” играна прошле сезоне на нашој сцени са великим успехом. Режију комада води Јосип Кулунцић.

. . . истовремено су отпочеле и пробе комедије „Срећа А. Д.” од неизвестног аутора, јер као што је познато овај је комад поднесен управи под шифром „Аноним”. Писац же-ли да све до премијере сачува сво-

ју анонимност, а можда и доцније: Комад ће поставити наш, млади, редитељ Раши Плаовић.

. . . „Каријера Јошке Пучика” је наслов комада чешког књижевника Стодоле, који ће режирати Кулунцић, а у коме насловну улогу креира одлични уметник Александар Златковић. У овом ће се комаду појавити први пут пред београдском публиком ново ангажовани члан драме Миливоје Живановић.

. . . Дикенсов „Давид Коперфилд” даће се ускоро на нашој позорници са Љубинком Бобић у насловној улоги. Комад режира Јурије Ракитин.

. . . Шекспиров репертоар повећа-ће се још једним делом. То ће бити „Зимска бајка” једно од последњих Шекспирових дела. Овај ће комад режирати М. Исајловић.

У ОПЕРИ:

. . . прва оперска премијера у овој сезони биће „Сорочински сајам” од Мусорског. Ово је дело остало после смрти недовршено, те је исто довршио и инструментовао познати руски композитор Николај Череп-њин. Носиоци главних роля су Блан-ка Кезер, Евгенија Пинтеровић, Владета Поповић, Милорад Јовановић, Драг. Петровић, Александар Трифу-новић, Ђарко Цвејић и др. Диригент је Стеван Христић, редитељ Јосип Кулунцић, сликар Владимир Жед-рински.

. . . већ су почеле припреме ре-презентативног дела польске музике, опере „Халка” од Моњушка. Ова ће се опера давати поводом польског државног празника 11 новембра. Ко-стиме за сву оперу добило је Народно позориште из Шапца. Ову ће оперу режирати Станислав Дра-бик.

. . . прва реприза у опери биће „Луиза” од Шарпантие.

ФРАНЦУСКИ

— Када једно дело постаје класично?

— Онда када људи, који га уопште нису читали, почну тврдити да су га читали.

АМЕРИКАНСКИ

— Зар ни читате новине?! Мислио сам да сте слепи!!

— Па дабоме да сам слеп. Ја не читам, само гледам слике.

ТАЛИЈАНСКИ

— Шта ће бити са оних милион лира, што их је твоја сестра наследила?

— Један зет!

НОРВЕШКИ

Отац долази кући и затиче сина да пеца у кориту:

— Шта то пециш?

— Ајкуле.

— Али у кориту нема ајкула.

— У кориту уопште нема риба, па онда свеједно, могу да пецим и ајкуле!

НЕМАЧКИ

Професор долази доцкан ноћу кући. У спаваћој соби чује шум, па запита:

— Ко је то испод кревета?

— Нико! одговара један дубоки бас.

— Чудновато! промрмља професор. А био сам убеђен да има неког под креветом.

ЕНГЛЕСКИ

Учитељ је донео у школу златну рибицу:

— Ко би од вас знао да ми каже, каква је ова риба?

— Једна сардина која се обогатила.

БЕЧКИ

— Светска криза неће се решити све дотле, док се не буду брисали сви дугови.

— Камо среће да то увиди и мој кројач.

ФУТУРИСТИЧКИ

Гост: — Келнер, шта је с том сумом? Већ шести пут тражим!

Келнер: — Извините, мислио сам да се шалите.

ТАКО УВЕК БИВА

— После свега, зар си морала да идеш и у бар? гди отац своју кћер.

— Па то се тако увек завршава, одговара ова.

ПИТАЊЕ

— Је ли тата, јеси ли ти већ из крштењу добио име „тата“?

ДОБРА СЛУЖАВКА

— Зашто ме остављате, Ана? Ја и онако све послове свршавам.

— Баш зато, госпођо. Не свиђа ми се како те послове радите.

ПОГЛЕД У БУДУЋНОСТ

— Кад се будем удала, имаћу три служавке, каже она срећно.

— Имаћеш их и више, одговара си, али не одједном.

Хартија из фабрике Милана Вапе, Београд

Власник и уредник: Ср. Ил. Обрадовић — Штампа „Планета“, Ускокачка 8

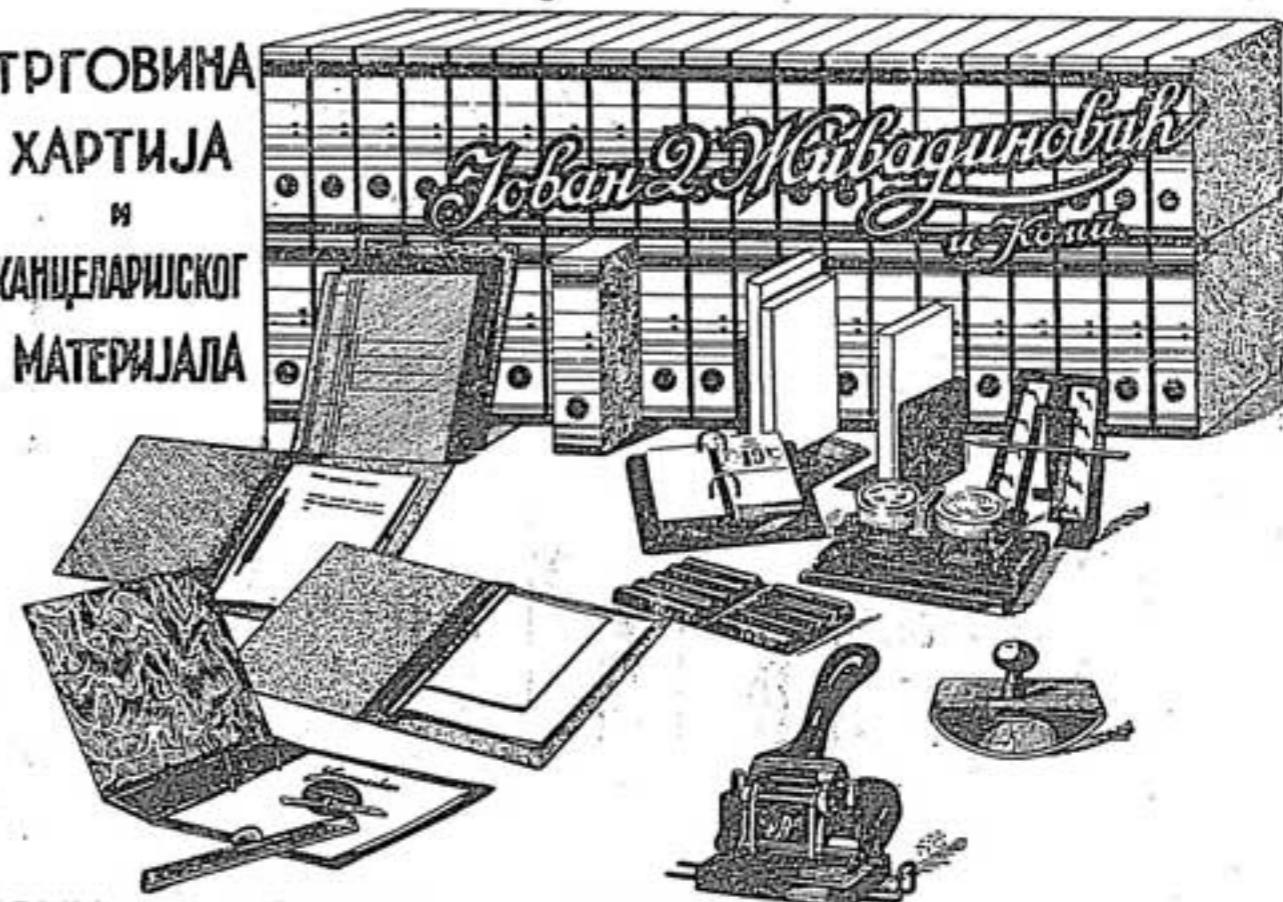
ТРГОВИНА

ХАРТИЈА

и

КАНЦЕЛАРИЈСКОГ

МАТЕРИЈАЛА

УЗУН МИРКОВА 4
Палата Аеро Клуба

БЕОГРАД

Телеф. 24-992

● Предузеће
● за израду
● кофера и
● торбарских
● израђевина

Милан Ј. Стојановић и Ко.

БЕОГРАД, ПРЕСТОЛОЈАСЛЕДНИКОВ ТРГ (ТЕРАЗИЈЕ) 38, Т. 25064

Зар још немате
радио апарат?

искористите прилику!

Standard

Америчко искуство!
Европски производ!
Амерички патенти!
Европски укус!

Продајемо апарате уз знатно
снижене цене и уз 12-месечну
отплату, замењујемо стари апарате

Jugoslovensko
Standard Electric Company A. D.

Београд, Краља Александра ул. 17. Телефон 25-867